

<http://ui.ac.ir/en>

Journal of Researches in Linguistics

E-ISSN: 2322-3413

Document Type: Research Paper

12(1), 43-64

Received: 09.10.2019 Accepted: 02.05.2020

Investigating the Syntactic Structure of Small Clauses in Kurdish (Mokryani Variant): A Minimalist Approach

Roya Tabei

PhD Candidate, Department of English Literature and Language, Faculty of Literature and Human Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran
tabei.roya@razi.ac.ir

Shoja Tafakkori Rezayi*

Assistant Professor, Department of English Language and Literature, Faculty of Literature and Human Sciences, Razi University, Kermanshah, Iran

**Corresponding author, email: sh.tafakkori@razi.ac.ir*

Abstract

The present study aims at providing a proposal within the framework of the Minimalist Program regarding both the category status of the small clause (SC) and the case marking of its internal noun phrases in the Mokryani Variety of Kurdish. In this article, three hypotheses related to SC have been examined, according to which the mentioned structure is a word projection of its predicate, the inflection group, and the tense phrase. The analyses presented in this article showed that the first hypothesis causes problems in the extended projection principle, case marking, and X-bar theory. In the second hypothesis, in order to meet the requirements of the inflection group, we considered the existence of phonemes without a phonetic manifestation. However, the examination of the empty elements in linguistic constructions showed that they are not in line with the main nature of the Minimalist Program regarding the optimization of linguistic constructions and is contrary to the 'Economy Principle'. In the final analysis, based on Hiraiwa's (2001) Multiple Agreement and Chomsky's (2005, 2006) Inheritance Feature, the syntactic category of the small clause must be treated as a tense phrase.

Keywords: Mokryani Variant, the Minimalist Program, Small Clause (SC), Multiple Agreement, Case.

Introduction

Verbs, predicates in general, are considered as an essential part of sentence structures determining the number of obligatory arguments and their theta roles. The arguments are divided into internal and external ones. Haegeman (1994: 59) distinguishes these two arguments believing that internal arguments receive their theta role directly from the verb, while the theta role of external ones is the result of predicate and internal argument interaction. The latter are realized as both noun phrases and clauses. The clauses are divided into three types including finite clauses in which the verb is inflected for tense and it has agreement. Moreover, they are introduced by complementizers. Second type is called non-finite clauses in which the verb is not inflected for tense and it has no agreement. The third type is small clauses, SCs, which are traditionally called "verbless clause". In fact, they do not include any verb. There have been numerous description of SCs. Cardinali and Guastis (1995:1) consider them as a dynamic unresolved issue. The clause has an [NP XP] structure which are realized as the argument of consider-type verbs and the XP is headed by a past participle, gerund, infinitive, adjective phrase, preposition phrase and noun phrase. They have no inflected verb.

The current study is trying to investigate the SC status in Kurdish language, Mokryani variant appearing as the complement of the verbs like *færz kerdên* (consider), *zanîn* (know), *bæ hesew henan* (consider) and *bæ*

næzær haten (seem, consider). As a result, the present study tries to investigate the syntactic structure of SC and case assignment to its internal noun phrases in Mokryani variant.

Materials and Methods

Kurdish is a western Iranian language belonging to Indo-European family (McCarus (1959), Abdulla (1967), Fattah (1997), and Thackston (2006)). Dabirmoghadam (2013, 601) classified Iranian dialects as northern, central and southern Kurdish. Northern Kurdish is the communicative language of people in Turkey, Iraq, Syria and Western Azerbaijan in Iran, which is also called Kormanji or Badinani. Central Kurdish is the spoken language of Kordestan, Khorasan, Mazandaran and Sistan-va-Balouchestan all in Iran. This dialect includes several variants Mokryani, Ardalani, Babai, Jafi and Sourani. Mokryani, the studied variant in the study is also called “Mahabadi” which is spoken in Oshnaviye, Boukan, Saqez and Baneh, in Iran. Central Kurdish is a dialect spoken in Kermanshah and Ilam.

The present study is a kind of descriptive-analytical one in which the data are collected from everyday speaking among Kurdish People. Besides, Kurdish is a native language of the author, so native-speaker judgment is applied to analyze the data. The study is conducted in the framework of Minimalist Program, MP. “Agreement” is regarded as one of the most important operations in MP. Kremers (2003: 6) believe that “agreement” provides a relationship between two elements, in case one of the elements has matching syntactic features. There are two elements, probe and goal, in each operation. Chomsky (2000, 112) defines agreement as the result of probe and goal agreement. Each head, can enter agreement, only if it is active. It means that there should be some uninterpretable features. In fact, active head starts searching for matching features to interpret their uninterpretable features. Hiraiwa (2001) expands this agreement to “multiple agreement” in which a head is able to search for more than one goal simultaneously. In fact this agreement is the revised form of “multiple checking” by Hornstein et al. (2005: 280).

Discussion and Conclusion

Chomsky (1981) and Safir (1983) consider SC as a separate syntactic phrase receiving a unique theta role from the verb. Stowell (1981, 1983) is one of the pioneers who has studied internal structure of SCs and their syntactic category. He suggests that syntactic category of SCs is a maximal projection of their internal predicate. Therefore, as the first candidate, SC is considered as the projection of the head category of its predicate, although this analysis leads to the violation of projection principle, case marking and X-bar theory. Kreps (1994) suggested that IP be the other plausible candidate to determine the categorial status of this clause. Therefore, as the second candidate, SC is treated as a sentential constituent headed by an IP node. According to this analysis, the IP contains an I- node headed by [-tense] and [+Agr] and a VP node headed by a null copular verb BE taking an NP, AP, or PP as its complement. In spite of the advantages of considering SCs as an IP, it causes some problems challenging the assumption. Indeed, such an assumption, containing two null nodes, violates the main and significant derivational constrain of Minimalism, called “Economy Condition”. Finally, sustaining clausal analysis, SC is considered as a TP. Unlike the IP analysis of SC, this one has no null node which is in accordance with the main goal of Minimalism. Furthermore, the theories “Inheritance Feature” of Chomsky (2005, 2006) and “Multiple Agree” of Hiraiwa (2001) have been adopted to explain the existence of tense, agreement, and case in SCs.

In conclusion, this chain is considered as a TP in Mokryani Variant, in which the case marking of internal noun phrases is justified by theories “Inheritance Feature” of Chomsky (2005, 2006) and “Multiple Agree” of Hiraiwa (2001).

References

- Abdulla, J. J. (1967). *Kurdish Basic Course: Dialect of Sulaimania, Iraq*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Al-Horis, N. (2013). A minimalist approach to the internal structure of SC. *The Linguistics Journal* 7(1), 320- 347.

- Amin, W. O. (1979). *Aspects of the Verbal Construction in Kurdish*. Unpublished M.A. thesis. London: University of London.
- Arts, B. (1992). *Small Clauses in English: the Nonverbal Types*, Topics in English Linguistics 8, Berlin and New York: Mpoton du Gruyter.
- Arts, B. (2001). *English Syntax and Argumentation*, 2nd ed. Hampshire: Palgrave.
- Cardinaletti, A. & M. T. Guastis. (1995). *Syntax and Semantics: Small Clauses*, Vol. 28. London: London Academic Press.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris
- Chomsky, N. (1993). A minimalist program for linguistic theory, *MIT Occasional Paper in Linguistics* 1, 1-52.
- Chomsky, N. (1995). *Categories and Transformations, the Minimalist Program* Cambridge, M. A: MIT Press.
- Chomsky, N. (2000). Minimalist Inquiries, In *Step by Step: Essays on Minimalism in Honor of Lasnik Howard*, edited by R. Martin, D. Michaelis, and J. Uriagereka. 83- 155. Cambridge, MA: MIT Press.
- Chomsky, N. (2005). *On Phases*. Cambridge, Mass: MIT press.
- Chomsky, N. (2006). *Approaching UG from Below*. Cambridge, Mass: MIT.
- Chung, S. and J. McCloskey (1987). Government, barriers, and small clauses in modern irish. *Linguistic Inquiry* 18, 173-237.
- Dabir - Moghaddam, M. (2013). *Theoretical Linguistics : Emergence and Development of Generative Grammar* (2nd ed), Tehran: Samt (inpersian).
- Darzi, A. (2006). Small clauses in persian. *Journal of Humanities* 13 (1), 13-30.
- Fattah, M. M. (1997). *A Generative Grammar of Kurdish*. Unpublished Ph.D. Dissertation. Amsterdam: University of Amsterdam.
- Gharib, H. (2011). *Transitivity Alternation in Sorani Kurdish*. MA Thesis. Kansas: University of Kansas.
- Gholfam, A. (2010). *Principles of Grammar*, Tehran: Samt (inpersian).
- Haegeman, L. (1994). *Introduction to Government and Binding Theory*, 2nd ed. Cambridge Mass: Blackwell.
- Haegeman, L. & J. Guéron. (1999). *English Grammar, a Generative Perspective*. Oxford: Blackwell.
- Hiraiwa, K. (2001). Multiple agree and the defective intervention constraint in japanese. *MIT Working Paper in Linguistics* 40, 67- 80.
- Hornstein, N., & D. Lightfoot (1987). Predication and PRO. *Language* 63, 23-52.
- Hornstein, N., J. Nunes, & K. K. Grohmann (2005). *Understanding Minimalism*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- Kitagawa, Y. (1985). Small but Clausal. *Papers from Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society* 21: 210- 220.
- Kremers, J. M. (2003). *The Noun Phrase in Arabic: a Minimalist Approach*. Ph.D. thesis. Nijmegen: University of Nijmegen.
- Kreps, C. (1994). Another look at small clause. *UCL Working Papers in Linguistics* 6, 149-177.
- Landau, I. (2004). The scale of finiteness and calculus of control. *Natural Language and Linguistic Theory* 22, 811- 877.
- McCarus, E. N. (1959). *A Kurdish Grammar*. Washington: Washington Plandograph Company.
- Napoli, D., J. (1989). *Predication Theory: A Case Study for Indexing Theory*. Cambridge: New York Cambridge University Press.
- Nashaat Assi, R. (2011). The copula verb be in modern english with reference to sourani- dialect in modern kurdish. *Humanity Studies* 6 (2), 1- 14.
- Radford, A. (1988). *Transformational Grammar: A first Course*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Safir, K. (1983). on small clauses as constituents *Linguistic Review* 2 (3), 285-312.
- Stowell, T. (1981). *Origins of Phrase Structure*. Ph.D. thesis. Cambridge, MA: MIT Press.
- Stowell, T. (1982). The tense of infinitive. *Linguistic Inquiry* 13, 561- 570.
- Stowell, T. (1983). Subject across categories. *Linguistic Review* 2 (3), 285-312.

- Tafakori Rezaei, S., & R. Tabei. (2018). On the existence of small clause in mokryani, *The Journal of Western Iranian Languages and Dialects* 6(20), 23-43 (inpersian)
- Thackston, W. M. (2006) *Sorani Kurdish: A Reference Grammar with Selected Readings*. Harvard: Harvard University press.
- Williams, E. (1975). Small Clauses in English. In *Syntax and Semantics* (Vol. 4), edited by J. Kimball. 249-273. New York: Academic Press.
- Yokogoshi, A. (2007). *The Structure of Small Clauses in English*. M.A. thesis. Nagoya: University of Nagoya.

نشریه پژوهش‌های زبان‌شناسی

سال دوازدهم، شماره اول، شماره ترتیبی ۲۲، بهار و تابستان ۱۳۹۹

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۷/۱۷

تاریخ اصلاحات: ۱۳۹۹/۱/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۲/۱۳

صص ۴۳-۶۴

بررسی ساخت نحوی خرده‌جمله در کردی (گونه موکریانی) رویکردی کمینه‌گرا

* رؤیا تابعی

** شجاع تفکری رضایی

چکیده

پژوهش پیش رو با هدف بررسی مقوله نحوی خرده‌جمله و شیوه اعطای حالت به گروه‌های اسمی درون آن در زبان کردی، گونه موکریانی، در چارچوب برنامه کمینه‌گرا صورت گرفته است. در این مقاله، به بررسی سه فرضیه در باب مقوله نحوی خرده‌جمله پرداخته‌ایم که مطابق آن‌ها سازه مذکور فرافکنی واژگانی از محمول آن، گروه تصریف و گروه زمان در نظر گرفته شده است. تحلیل‌های ارائه شده در این مقاله نشان می‌دهند که فرضیه اول سبب بروز مشکلاتی در اصل فرافکنی گسترده، شیوه اعطای حالت و نظریه ایکس تیره می‌شود. در فرضیه دوم، به‌منظور برآورده شدن الزامات گروه تصریف، قائل به وجود فرافکن‌هایی فاقد تجلی آوایی شدیم. در نظر گرفتن عناصر تهی در ساخت‌های زبانی همسو با ماهیت اصلی برنامه کمینه‌گرا مبنی بر بهینه بودن ساخت‌های زبانی نیست و با اصل اقتصاد مغایرت دارد. در تحلیل آخر، با استناد به «مطابقت چندگانه» هیرایوا (2001) و «وراثت مشخصه» چامسکی (2006; 2005)، مقوله نحوی خرده‌جمله در این گونه، گروه زمان در نظر گرفته می‌شود.

کلیدواژه‌ها

گونه موکریانی، برنامه کمینه‌گرا، خرده‌جمله، مطابقت چندگانه، حالت

tabei.roya@razi.ac.ir

*دانشجوی دکتری، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

sh.tafakkori@razi.ac.ir

** استادیار، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران (نویسنده مسئول)

Copyright©2020, University of Isfahan. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>), which permits others to download this work and share it with others as long as they credit it, but they can't change it in any way or use it commercially.

[Doi: 10.22108/jrl.2020.119452.1413](https://doi.org/10.22108/jrl.2020.119452.1413)

۱. مقدمه

فعل‌ها و به طور کلی محمول‌ها به‌عنوان بخشی از ساختار جمله، تعداد موضوع‌ها و نقش‌های معنایی هر یک از آن‌ها را درون جمله تعیین می‌کنند. موضوع‌های فعل در یک تقسیم‌بندی مقوله‌ای به موضوع‌های درونی^۱ و بیرونی^۲ تقسیم می‌شوند. به عقیده (Haegeman, 1994:59) تفاوت این دو نوع موضوع در این است که موضوع‌های درونی نقش معنایی خود را مستقیماً از فعل دریافت می‌کنند، در حالی که نقش معنایی موضوع‌های بیرونی حاصل تعامل میان محمول و موضوع درونی است. موضوع‌های درونی به‌صورت گروه‌های واژگانی مختلف از جمله گروه اسمی و گاه به‌صورت بند در گروه فعلی ظاهر می‌شوند. بندهایی که موضوع درونی فعل جمله واقع می‌شوند خود سه گونه هستند. نوع اول جمله (۱)، بندهایی خودایستا^۳ هستند که فعل در این بندها صرف می‌شود و حاوی مطابقه نیز هستند. این بندها با متمم‌سازها^۴ آغاز می‌شوند که تظاهر آن گاه آشکار و گاه غیر آشکار است. نوع دوم، جمله (۲)، بندهای ناخودایستا^۵ هستند که در آن‌ها فعل به‌صورت ناخودایستا حضور دارد؛ به این مفهوم که این افعال به‌صورت مصدر و فاقد مطابقه هستند و در نهایت، نوع سوم بندها، جمله (۳)، خرده‌جمله‌ها^۶ فاقد هر نوع فعل هستند.

1. Maitret_i believes [that the taxi driver is innocent]_j.
2. Maitret_i believes [the taxi driver to be innocent]_j.
3. Maitret_i believes [the taxi driver innocent]_j.

هگمن (1994:57)

تعاریف متعدد و مشابه فراوانی از خرده‌جمله ارائه شده است. کاردینالتی^۷ و گائوستی^۸ (1995:1) بحث درباره خرده‌جمله را همچنان زنده و فعال می‌دانند. به عقیده آنان خرده‌جمله به سازه‌هایی اشاره می‌کند که رابطه نهاد و محمول را نشان می‌دهند. محمول این سازه‌ها برخلاف دیگر بندها فعل صرف‌شده ندارد و ساختار آن‌ها [NP XP] است که متمم دسته‌ای محدود از افعال همچون پند/اشتن، دانستن (پند/اشتن)، فرض کردن، نامیدن و دیگر افعال هم‌معنا واقع می‌شود. مصدر، صفت مفعولی، گروه صفتی، گروه حرف اضافه‌ای و گروه اسمی سازه‌های ممکن در جایگاه محمول، (XP)، هستند. هگمن و گوئیرون^۹ (1999) خرده‌جمله‌ها را بندهایی دارای فعل ناخودایستا و بدون نشانه مصدر می‌دانند. از این روست که خرده‌جمله، «بند بدون فعل» نیز خوانده می‌شود. هگمن و گوئیرون (1999) معتقد هستند که خرده‌جمله‌ها جملات همزادی دارند که در آن بند پیرو دیگر خرده‌جمله نیست، بلکه دارای فعل زمان‌دار و یا فعل با نشانه مصدری است. به این ترتیب، جمله (۴)، جمله همزاد خرده‌جمله در جمله (۳) است.

4. The taxi driver is innocent.

1. internal arguments
 2. external arguments
 3. finite clause
 4. complementizer
 5. non-finite clause
 6. small clause
 7. A. Cardinalti
 8. M.T. Guastis
 9. J. Guéron

چامسکی^۱ (1981) آن را بندی بدون فعل کمکی، فعل اصلی و یا فعل ربطی می‌داند. هگمن (1994:59) خرده‌جمله‌ها را به‌لحاظ معنایی بندهایی دارای معنای گزاره‌ای بیان می‌کند که معنای یک جمله کامل را در خود دارند. آن‌گونه که پیداست آنچه در همه این تعاریف مشترک است عدم حضور فعل خودایستا در بند کوچک است، اگرچه به گفته آرتس^۲ (2001:90) این بندها ممکن است به‌طور ضمنی فعل داشته باشند.

به جرئت می‌توان گفت خرده‌جمله‌ها یکی از سازه‌های بحث‌برانگیز در نحو هستند، کما اینکه با تعدیل نظریه اصول و پارامترهای چامسکی در چند دهه گذشته و ظهور برنامه کمینه‌گرایی چامسکی (1993) و مطالعات متعدد انجام گرفته از جمله استوول^۳ (1981;1983)، کیتاگاوا^۴ (1985)، چانگ^۵ و مک کلاسی^۶ (1987)، هورنشتین^۷ و لایت‌فوت^۸ (1987) و آرتس (1992) وضعیت و ساختار خرده‌جمله هنوز موضوعی حل نشده باقی مانده است.

زبان کردی یکی از زبان‌های ایرانی غربی متعلق به خانواده هندواروپایی است (McCarus, 1959; Abdulla, 1997; Fattah, 1997; Thackston, 2006). دبیرمقدم (۱۳۹۲: ۶۰۱) گویش‌های زبان کردی را در سه گروه کردی شمالی، کردی مرکزی و کردی جنوبی جای داده است. کانون جمعیتی کردی شمالی ترکیه، عراق، سوریه و آذربایجان غربی در ایران است و به کردی کُرمانجی یا بادینانی شهرت دارد. کردی مرکزی گویشی است که در کردستان ایران، بخش‌هایی از استان‌های خراسان، مازندران و سیستان و بلوچستان به آن تکلم می‌کنند و به سورانی یا مُکری مشهور است. این گویش شامل گونه‌های متعددی است که مهم‌ترین آن‌ها موکریانی، اردلانی، بابانی، جافی و سورانی هستند. کردی جنوبی نیز گویشی است که در بخش‌هایی از استان کرمانشاه و ایلام به آن تکلم می‌شود.

به عقیده تفکری رضایی و تابعی (۱۳۹۷)، زنجیره [NP XP]، در گونه موکریانی سازه‌ای با عنوان «خرده‌جمله» تشکیل می‌دهد که متمم افعالی مانند "færz kerdân" (فرض کردن)، "za:nin" (دانستن)، "bæ hæsew hena:n" (به حساب آوردن) و "bæ næzær ha:tæn" (به نظر آمدن) واقع می‌شود. بنابراین، در پژوهش حاضر، این دسته از موضوع‌های فعل، از لحاظ مقوله نحوی و شیوه اعطای حالت به گروه‌های اسمی درون آن، بررسی خواهند شد. داده‌های پژوهش به‌صورت میدانی از گویش‌های روزمره مردم در شهرستان‌های اشنویه و بانه گردآوری شده است. در تحلیل داده‌ها نیز از شمّ زبانی نگارندگان به‌عنوان گویشوران سورانی و دیگر گویشوران این گونه از زبان کردی استفاده شده است. در این راستا، سه فرضیه در باب مقوله نحوی خرده‌جمله مطرح می‌شود که به موجب آن‌ها، خرده‌جمله فرافکنی واژگانی از محمول خود، گروه تصریف و گروه زمان در نظر گرفته می‌شود.

1. N.Chomsky

2. B. Arts

3. T. Stowell

4. Y. Kitagawa

5. S. Chung

6. J. McCloskey

7. N. Hornstein

8. D. Lightfoot

در بخش دوم، به بررسی فرضیه‌های موجود در باب خرده‌جمله می‌پردازیم. در بخش سوم، «مطابقت چندگانه»^۱ در برنامه کمینه‌گرا معرفی خواهد شد و به دنبال آن داده‌ها در این بخش تحلیل خواهند شد. در نهایت، در بخش چهارم، نتیجه‌گیری از بحث حاضر بیان خواهد شد.

۲. مقوله نحوی خرده‌جمله در گونه موکریانی

از زمان وضع اصطلاح خرده‌جمله در زبان‌شناسی از سوی ویلیامز^۲ (1975) توجهات فراوانی به آن معطوف شده است. به عقیده یوکوگوشی^۳ (2007) اکثر مطالعات به دنبال یافتن ساختاری یکسان^۴ برای خرده‌جمله‌ها هستند، به طوری که نشان دهند فعل در انتخاب آن‌ها نقشی ندارد. در ادامه این بخش، فرضیه‌های موجود در باب نوع مقوله دستوری این سازه با ارائه شواهدی از گونه موکریانی بررسی خواهند شد.

۲-۱. خرده‌جمله در مقام فرافکنی از یک هسته واژگانی

چامسکی (1981) و سفیر^۵ (1983) معتقد هستند که خرده‌جمله سازه‌ای واحد و گروه نحوی مجزایی است که نقش معنایی واحدی را از فعل می‌گیرد. استوول (1981; 1983) از جمله اولین کسانی است که به بررسی ساختار درونی خرده‌جمله و مقوله نحوی آن پرداخته است. به عقیده او مقوله نحوی این سازه، فرافکن بیشینه محمول درونی خرده‌جمله است. از نظر او همه خرده‌جمله‌ها باید فرافکن مقوله نحوی هسته خود که همان محمول خرده‌جمله است، باشند. خرده‌جمله [Mary intelligent] در جمله (۵) گروه صفتی با ساختار [AP Mary [A' intelligent]] است. در این جمله در جایگاه هسته (XP) خرده‌جمله مدنظر، صفت "intelligent" حضور دارد. این صفت به منزله هسته خرده‌جمله محسوب می‌شود که با گروه اسمی "Mary" به‌عنوان فاعل خرده‌جمله و مشخص‌گر آن ترکیب شده و فرافکن بیشینه‌ای با مقوله نحوی گروه صفتی تشکیل می‌دهد.

5. I consider [Mary intelligent].

استوول (1981:259)

حال با این فرض که مقوله خرده‌جمله فرافکنی از مقوله نحوی محمول آن است، به بررسی مقوله نحوی این سازه در گونه موکریانی می‌پردازیم. طبق این فرضیه، در جمله (۶) مقوله نحوی سازه خرده‌جمله که درون قلاب آمده است، فرافکنی بیشینه از فرافکن میانی محمول خرده‌جمله خواهد بود. بنابراین، در جمله (۶) خرده‌جمله گروه صفتی با ساختار [AP ži:na: [A a:qəɬ]] است. در این خرده‌جمله، جایگاه محمول با گروه صفتی "a:qəɬ"، «عاقل»، پر شده است. این گروه فرافکنی بیشینه است که با گروه اسمی "ži:na:" گروهی صفتی تشکیل می‌دهد و در نهایت، مقوله نحوی این گروه فرافکنی بیشینه از محمول آن، گروه صفتی، است. اما در واقع، این فرضیه درباره مقوله نحوی خرده‌جمله در موکریانی، حاوی نارسایی‌های آشکاری است.

¹. multiple agreement

². E. Williams

³. A. Yokogoshi

⁴. unified

⁵. K. Safir

6. ʔæmən	[_{AP} ʒi:na:	[_A '(bæ) ^۲	a:qəf]	dæ	- za:n	-əm ^۱
من	ژینا	به	عاقل	می	-دان	-م.ا

«من ژینا را عاقل می‌پندارم».

۱-۱-۲. مشکلات تلقی خرده‌جمله در مقام فرافکنی از یک هسته واژگانی

اگر فرض بر این باشد که این مقوله فرافکنی بیشینه از محمول خرده‌جمله است، در این صورت پیش‌بینی می‌شود محمول خرده‌جمله نتواند خود فرافکنی بیشینه باشد. به عبارت دیگر، اگر محمول خرده‌جمله خود فرافکنی بیشینه باشد، نمی‌تواند با فرافکن بیشینه دیگر، مانند فاعل خرده‌جمله، در جایگاه مشخص‌گر ترکیب شود و فرافکن بیشینه دیگری تشکیل دهد؛ چراکه چنین وضعیتی مغایر با این اصل در نظریهٔ ایکس تیره است که به موجب آن دو فرافکن بیشینه نمی‌توانند در رابطهٔ خواهری با هم قرار بگیرند (Haegeman, 1994:124). اما برخلاف پیش‌بینی‌های این فرضیه، داده‌هایی همچون جملهٔ (۷) در گونهٔ موکریانی وجود دارند که در آن هستهٔ محمول خود فرافکنی بیشینه تشکیل می‌دهد. در این جمله همان‌طور که نمودار (۱) نشان می‌دهد ابتدا اسم "ha:wre"، «دوست»، با صفت "ča:k"، «خوب»، ترکیب می‌شود و گره میانی (N^۲) را تشکیل می‌دهد. در مرحلهٔ نهایی این فرافکن میانی با مشخص‌گر (-ki)، «یک»، در جایگاه مشخص‌گر ترکیب می‌شود و فرافکن بیشینهٔ (NP) را تشکیل می‌دهد. به عقیدهٔ ردفورد^۳ (1988) نقش اصلی این مشخص‌گرها ترکیب با فرافکن میانی و ساخت فرافکن بیشینه است. در هر صورت محمول مدنظر چه به صورت گروه اسمی و چه به صورت هر گروه نحوی دیگر، فرافکنی بیشینه تشکیل می‌دهد. حال اگر این فرافکن بیشینه بخواهد با گروه اسمی "na:ri:n" ترکیب شود، نظریهٔ ایکس تیره نقض خواهد شد.

7. vi:na:	[_{NP} na:ri:n	[_{NP} ha:wre -ki	ča:k]]	dæ-	za:n	-et
وینا	نارین	دوست	مع. ^۵ خوب	می	دان	س.م ^۴

«وینا نارین را دوستی خوب می‌پندارد».

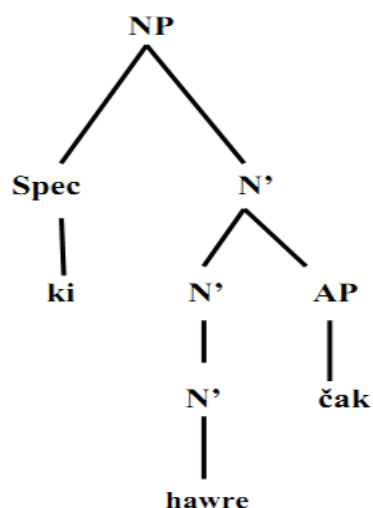
^۱. اول شخص مفرد

^۲. به کارگیری عنصر /bæ/ در جملاتی این چنین اختیاری است. در این پژوهش، زنجیرهٔ مدنظر بدون عنصر /bæ/ در نظر گرفته شده است. همچنین، ماهیت این عنصر «حرف اضافه» در نظر گرفته شده است، اگرچه به‌طور قطع نمی‌توان ماهیت آن را حرف اضافه دانست.

^۳. A. Radford

^۴. سوم شخص مفرد

^۵. معرفه

نمودار ۱. نمودار درختی خرده‌جمله حاوی گروه صفتی

Chart 1. The tree diagram of the small clause containing an AP

مشکل دوم در این فرضیه مربوط به حالت‌نمایی است. براساس فرض مذکور خرده‌جمله مشخص شده درون قلاب در جمله (۷) گروه اسمی آشکار و فرافکنی بیشینه از محمول خود است. به عقیده هگمن (1994:167) در نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی، طبق صافی حالت تمامی گروه‌های اسمی آشکار باید حالت داشته باشند. فعل و حرف اضافه حالت‌دهنده‌های مفعولی و گروه تصریف زمان‌دار حالت‌دهنده فاعلی هستند.

در جمله (۸) مقوله نحوی خرده‌جمله، طبق فرضیه مطرح‌شده، گروه اسمی است. از آنجا که این گروه اسمی تحت حاکمیت فعل جمله، «dæ:za:n- et»، «می‌پندارد»، قرار دارد و به‌طور همزمان شرط مجاورت و آشکار بودن را نیز برآورده ساخته است، در نتیجه، تمامی شروط لازم برای پذیرفتن حالت مفعولی از جانب فعل وجود دارد و پیش‌بینی می‌شود حالت مفعولی از جانب فعل دریافت شود. اما طبق فرضیه ما، درون این خرده‌جمله، که گروه اسمی است، گروه اسمی دیگری، «žia:ɪ»، وجود دارد. خوش‌ساختی جمله حالت‌دار بودن این گروه اسمی آشکار را نشان می‌دهد. اما مسئله اصلی این است که حالت‌دهنده این گروه اسمی کدام عنصر است. در جمله (۸) فعل عنصر مناسب برای اعطای حالت مفعولی است. چنانچه شروط لازم برای اعطای حالت برآورده شود، می‌توان نتیجه گرفت که فعل اعطاکننده حالت مفعولی به این گروه اسمی است. اولین شرط اعطای حالت حاکمیت است. در این جمله فعل «dæ:za:n- et»، «می‌پندارد»، بر گروه اسمی مذکور نمی‌تواند حاکمیت داشته باشد؛ زیرا اگر فرض کنیم خرده‌جمله در این جمله گروه اسمی است، در نتیجه، این گروه اسمی به‌عنوان فرافکنی بیشینه مانع از حاکمیت عنصر خارجی و اعطای حالت است. از طرفی درون این سازه حالت‌دهنده دیگری وجود ندارد.

8.ʔæw [NP žia:ɪ [NP(bæ) ensa:n -ek -i: bædʒærg]] də- za:n -et
 او ژیار او به انسان مع - اض^۱ شجاع - می دان - س.م

«او ژیار را فردی شجاع می‌داند».

^۱ حرف اضافه

چنین وضعیتی برای جمله (۶) که در اینجا برای سهولت به صورت (۹) تکرار شده است، نیز صادق است. در این مقوله نحوی، خرده جمله فرافکن بیشینه محمول خود، گروه صفتی، محسوب می شود. این گروه نیز به عنوان فرافکنی بیشینه مانع از حاکمیت فعل برای اعطای حالت به گروه اسمی "Ži:na:" می شود. بنابراین، همچنان نمی توان مقوله نحوی خرده جمله را فرافکنی بیشینه از محمول آن در نظر گرفت.

9. ʔæmən [AP Ži:na: [A' (bæ) a:qəʔ] də - za:n -əɪm
 من ژینا به عاقل می دانم -ا.

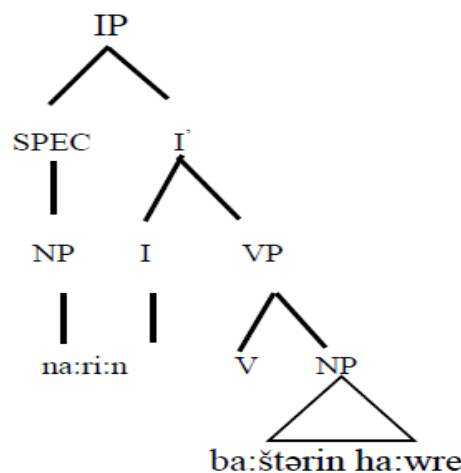
«من ژینا را عاقل می پندارم».

۲-۲. خرده جمله در مقام گروه تصریف

در بخش قبل ملاحظه شد که خرده جمله را نمی توان فرافکنی واژگانی با هسته اسمی، صفتی و حرف اضافه ای دانست. به عقیده کرپس^۱ (1994)، ماهیت خرده جمله به صورت گروه تصریف، گزینه ممکن دیگر برای ماهیت مقوله نحوی این سازه است. با این فرض، خرده جمله [narin (bæ) bašterin hawre] در جمله (۷) گروه تصریف ناخودایستایی انگاشته می شود که فعل بند اصلی، "dæza:ni:n"، «می دانیم»، به گروه اسمی در جایگاه فاعل خرده جمله دسترسی دارد و به آن سازه فرمانی می کند. در نتیجه، قادر است به آن حالت مفعولی و نقش معنایی دهد. براساس این فرض ساختار خرده جمله موجود در جمله (۱۰) به صورت نمودار (۲) خواهد بود.

10. ʔemæ [n:ari:n (bæ) ba:štəri:n ha:wre] də - za:n -i:n
 ما نارین به بهترین دوست ا.ج^۲ - دانم - می

«ما نارین را بهترین دوست می دانیم».

نمودار ۲. نمودار درختی خرده جمله در مقام گروه تصریف

Chart 2. The tree diagram of a small clause as an IP

^۱. C. Kreps

^۲. اول شخص جمع

به این ترتیب پیرو تلقی سازه [NP XP] به‌عنوان گروه تصریف، در بخش بعد وضعیت این سازه محک زده خواهد شد. اگر خرده‌جمله‌ها را گروه تصریف در نظر بگیریم، باید الزامات ساختاری گروه‌های تصریف در آن رعایت شود. به عقیده کلفام (۱۳۸۹: ۹۲) گروه تصریف دو مختصه زمان و مطابقه دارد. بنابراین، اگر خرده‌جمله‌ها را گروه تصریف در نظر بگیریم، باید قائل به وجود گره تصریف^۱ برای آن‌ها باشیم. به عقیده کریس (۱۹۹۴) نظریه اصول و پارامترها و برنامه کمینه‌گرا مملو از مقوله‌هایی هستند که تظاهر آوایی ندارند و تهی هستند. همچنین، استوول (۱۹۸۱: ۲۵۴) معتقد است نبود عناصر واژگانی در جمله‌ها و گروه‌های نحوی ضرورتاً به این معنا نیست که این عناصر در آن جایگاه وجود ندارند. بنابراین، با استناد به این استدلال‌ها می‌توان قائل به وجود گره تصریف تهی در خرده‌جمله‌ها بود که فاقد تجلی آوایی است و صرفاً برای برآوردن ویژگی‌های لازم برای گروه تصریف به کار می‌رود، اگرچه دلیل تهی بودن این گره بر ما روشن نیست. به‌طور کلی، گروه زمان می‌تواند ارزش منفی یا مثبت داشته باشد. به عقیده آرتس (۱۹۹۲: ۱۸۰) اگر بندی فاقد تظاهر آشکار فعل باشد، نمی‌توان آن بند را زمان‌دار در نظر گرفت. بنابراین، به پیروی از آرتس این گروه تصریف که جایگاه آن بین فاعل خرده‌جمله در [Spec-IP] و محمول آن (XP) است، بدون زمان، [-زمان] در نظر گرفته می‌شود.

ویژگی دیگر گروه‌های تصریف وجود «مطابقه» است. بررسی داده‌هایی از زبان‌های با مطابقه آشکار حاکی از آن است که این مطابقه به‌وضوح روی عناصری از خرده‌جمله متجلی می‌شود، در حالی که در زبان‌های با مطابقه غیرآشکار این تجلی وجود ندارد. هگمن و گوئیرون (۱۹۹۹: ۱۱۰) با ارائه جملاتی از زبان فرانسه که از جمله زبان‌های با مطابقه آشکار است، نشان می‌دهند که این گروه تصریف علاوه بر ویژگی زمان، مطابقه بین فاعل خرده‌جمله و محمول آن را نیز در خود دارد. در جمله (۱۱) از زبان فرانسه سازه مشخص شده در میان قلاب خرده‌جمله‌ای است که در آن صفت مفرد مذکر "intelligent" با گروه اسمی مذکر "Jean" در جایگاه فاعل خرده‌جمله در مطابقه است. همچنین، در جمله (۱۲) صفت مفرد مؤنث "intelligente" با گروه اسمی مفرد مؤنث "Marie" در جایگاه فاعل خرده‌جمله در مطابقه است. در این نمونه نشانه مؤنث به‌صورت پسوند "e-" روی صفت متجلی شده‌است.

11. Je considère [Jean [_{AP} très intelligent].

I consider Jean very intelligent

"I consider Jean very intelligent."

12. Je considère [Marie [_{AP} très intelligente].

I consider Mary very intelligent

"I consider Mary very intelligent."

هگمن و گوئیرون (۱۹۹۹: ۱۱۰)

به‌علاوه در زبان فارسی نیز، به‌عنوان یکی از زبان‌های نزدیک به کردی (McCarus, 1959:69 & Gharib, 2011)، نمونه‌ای از مطابقه در ساخت‌های مشابه خرده‌جمله دیده می‌شود که در آن گروه اسمی در جایگاه محمول خرده‌جمله با فاعل خود از لحاظ شمار مطابقه دارد. در جملات (۱۳) و (۱۴) از زبان فارسی، سازه مشخص شده در میان قلاب سازه‌ای است که مطابق تحلیل درزی (۲۰۰۶) خرده‌جمله است. در جمله (۱۳) اسم مفرد «دوست» به‌عنوان هسته گروه اسمی در جایگاه محمول خرده‌جمله با فاعل خرده‌جمله، علی، از لحاظ شمار مطابقه دارد؛ هر دو مفرد هستند. در جمله (۱۴) با جمع شدن فاعل خرده‌جمله،

^۱. I-node

«علی و امین»، اسم مفرد «دوست» به‌عنوان هسته گروه اسمی در جایگاه محمول خرده‌جمله به «دوستان» تغییر می‌کند؛ به عبارتی هسته گروه اسمی در جایگاه محمول خرده‌جمله با فاعل آن از لحاظ شمار در مطابقت است. در صورتی که این تغییر رخ ندهد، جمله غیردستوری (۱۵) حاصل خواهد شد.

۱۳. او [علی را بهترین دوست من] می‌پندارد.

۱۴. او [علی و امین را بهترین دوستان من] می‌پندارد.

۱۵. * او [علی و امین را بهترین دوست من] می‌پندارد.

بنابراین، با استناد به داده‌هایی از زبان‌های با مطابقت آشکار، درمی‌یابیم که این سازه در گونه موکریانی نیز می‌تواند حاوی مطابقت باشد؛ با این تفاوت که تظاهر آشکار ندارد. همان‌طور که جمله (۱۶) نشان می‌دهد، علی‌رغم جمع بودن هسته، محمول همیشه به‌صورت مفرد ظاهر می‌شود.

16. ʔæmən [ʒiar u: ʔæli: (bæ) dust -i: xum] də -za:n -əm
من ا.م- دان- می خودم ک.ا^۱- دوست به علی و زیار

«من زیار و علی را بهترین دوستان خود می‌دانم».

یکی دیگر از ویژگی‌های لاینفک گروه‌های تصریف حضور گروه فعلی در آن است. به عقیده کرپس (۱۹۹۴) گروه فعلی از جمله گروه‌هایی است که حضور آن در بند الزامی است. در گونه موکریانی به‌طور کلی، دو نوع گروه فعلی وجود دارد. به عقیده غریب (۲۰۱۱) گروه فعلی اول شامل افعال خودایستا است که از لحاظ ساختاری به ساده، پیشوندی و مرکب تقسیم می‌شوند. گلفام (۱۳۸۹: ۳۶) این دسته از افعال را حامل عناصر تصریفی شخص و زمان معرفی می‌کند. به عقیده او این افعال باید نشان دهند که وقوع آن‌ها به چه کسی برمی‌گردد و در چه زمانی حادث شده‌اند. هسته این گروه‌ها افعالی هستند که کنش اصلی جمله را توصیف می‌کنند. دسته دوم، گروه‌های فعلی حاوی فعل ربطی است. به عقیده نشاط‌آسی^۲ (۲۰۱۱) فعل ربطی در زبان کردی، گونه موکریانی، «bu:n»، معادل «to be» در زبان انگلیسی است. فعل «bu:n»، «بودن» عنصری چندبنیانی^۳ است که در جایگاه‌های مختلف نحوی و در نقش‌های گوناگون ظاهر می‌شود (Amin, 1979:97). فعل «bu:n» در زمان حال به‌صورت وند یا واژه‌بست «(h)a» نشان داده می‌شود. این فعل در زمان گذشته از وضوح بیشتری برخوردار است و به‌صورت «bu:» به کار می‌رود (Fattah, 1997:285-291). افعال ربطی در زبان کردی، در تمامی گونه‌ها، هیچ تغییری در معنای جمله مدنظر ایجاد نمی‌کنند و فقط به‌منظور برآورده شدن نیازهای نحوی به کار می‌روند و نقش ربط‌دهنده دارند. چنانچه در توصیف فعل ربطی «is» در زبان انگلیسی، نیالی^۴ (۱۹۸۹:۹) معتقد است حضور این فعل در جمله فقط برای برآورده شدن الزامات نحوی است و تأثیری در معنای جمله ندارد، به‌طوری که هیچ‌گاه محمول جمله نمی‌شود.

داده‌های حاوی خرده‌جمله در گونه موکریانی نشان می‌دهند فقط گروه‌های اسمی، صفتی و حرف اضافه‌ای اجازه حضور در جایگاه محمول خرده‌جمله را دارند. از طرفی، اگر گروه‌های اسمی، صفتی و حرف اضافه‌ای تنها محمول‌های ممکن در این

^۱. کسره حرف اضافه

^۲. R. Nashaat Assi

^۳. multivalent

^۴. D. J. Napoli

جایگاه هستند، در نتیجه، این گروه‌ها باید درون گروهی فعلی حاوی فعل ربطی باشند تا بتوانند در مقام محمول اصلی عمل کنند. به عبارتی دیگر، اگر این گروه‌ها بخواهند نقش محمول جمله را داشته باشند، باید درون گروه فعلی با فعل ربطی باشند که فقط نقش ربط‌دهنده دارد. به علاوه، به عقیده کرپس (1994) فقط در صورت حضور فعل ربطی است که این گروه‌ها می‌توانند به موضوع بیرونی، فاعل خرده‌جمله، مرتبط شوند. همچنین، در صورتی که محمول سازهٔ مدنظر، محمول خرده‌جمله، می‌تواند با موضوع بیرونی، فاعل خرده‌جمله، ارتباط برقرار کند که گروه فعلی از نظر معنایی تهی باشد و فقط نقش ربط‌دهنده داشته باشد. علاوه بر آنچه در اثبات ماهیت این فعل به عنوان فعل ربطی گفته شد، به‌ازای هر سازهٔ [NP XP] گروه تصریف همتایی وجود دارد که تنها وجه تمایز آن با زنجیرهٔ مدنظر حضور فعل ربطی آشکار است. همان‌طور که ذکر شد افعال ربطی معنای کنشی ندارند، در نتیجه، اگر قرار باشد قائل به وجود گروه فعلی تهی باشیم، گروه فعلی با فعل ربطی بهترین گزینه است.

با فرض خرده‌جمله به‌عنوان گروه تصریف، بسیاری از مشکلات خرده‌جمله در مقام گره‌ای واژگانی رفع شد. از مزیت‌های چنین تحلیلی این است که با این فرض، اعطای حالت به گروه اسمی حاضر در جایگاه فاعل خرده‌جمله باموفقیت صورت می‌پذیرد. در واقع، این بندهای ناخودایستا مانع از حاکمیت عنصر خارجی و اعطای حالت به عناصر درون آن نمی‌شوند. به‌علاوه با این فرض قادر خواهیم بود برای تمامی خرده‌جمله‌ها ساختاری یکسان در نظر بگیریم که علاوه بر اقتصاد و به حداقل رساندن استثنائات زبانی، تلاشی در راستای تحقق اهداف مطالعات صورت گرفته است که به گفتهٔ یوکوگوشی (۲۰۰۷) همگی به دنبال یافتن ساختاری یکسان برای خرده‌جمله‌ها هستند؛ به‌گونه‌ای که فعل در انتخاب آن‌ها نقشی ندارد.

۲-۱. مشکلات فرض خرده‌جمله به‌عنوان گروه تصریف

علی‌رغم مزیت‌هایی که فرض خرده‌جمله به‌عنوان گروه تصریف در مقایسه با فرض آن به‌عنوان گروه واژگانی دارد، این فرضیه نیز به نوبهٔ خود سبب بروز مشکلاتی می‌شود، که فرضیهٔ مذکور را با چالش روبه‌رو می‌کند. دو عنصر تهی زمان و گروه فعلی که در این سازه تهی تلقی شدند، از جمله عناصر اصلی بندهای تصریف محسوب می‌شوند، به‌طوری که بدون حضور آن‌ها تلقی سازه به‌عنوان گروه تصریف امکان‌پذیر نخواهد بود. در این تحلیل بنا به ضرورت قائل به وجود گروه زمان تهی شدیم؛ اما در واقع دلیل حذف این عنصر همچنان مبهم است. به‌علاوه، شواهدی متقن دال بر فرایند «حذف فعل ربطی» در زبان کردی، گونهٔ موکریانی وجود ندارد. همچنین، قائل شدن به وجود دو گره تهی در یک بند اقتصادی و به‌صرفه نیست؛ لذا، به تحلیلی دیگر نیاز است که عاری از مشکلات مذکور باشد.

۲-۳. خرده‌جمله در مقام گروه زمان

در این بخش، خرده‌جمله را گروه زمان در نظر می‌گیریم و در چارچوب برنامهٔ کمینه‌گرا به بررسی مقولهٔ نحوی و شیوهٔ اعطای حالت به گروه‌های اسمی درون آن می‌پردازیم.

چنانچه خرده جمله را بند تلقی کنیم، باید بتوان ویژگی های بند را در آن یافت. مشخصه «زمان»^۱ اصلی ترین ویژگی هر بند است. بنابراین، باید شواهدی مبنی بر حضور زمان در خرده جمله ارائه داد، در غیر این صورت همان طور که ذکر شد، با بندی مواجه هستیم که نه خودایستا است و نه ناخودایستا. چنین وضعیتی با ویژگی اصلی بندها مغایرت دارد. همان طور که جملاتی از زبان فرانسه و فارسی، (۱۱-۱۵) نشان دادند، محمول خرده جمله از لحاظ شمار و جنس با فاعل خود مطابقت دارد. به عقیده الهرایس^۲ (2013) این تطابق به طور ضمنی بیانگر حضور گروه زمان در خرده جمله است که مطابقت فاعل و محمول را در این بندها کد گذاری^۳ می کند. به پیروی از استوول (1982:563) که زمان را در بندهای ناخودایستا وابسته به زمان بند اصلی می داند، ما نیز فرض می کنیم زمان در خرده جمله ها توسط گروه زمان در بند اصلی سازه فرمانی می شود. در نتیجه، زمان خرده جمله ها تابع گروه زمان در بند اصلی است. با اثبات حضور زمان در خرده جمله ها به یقین می توان وضعیت مقوله ای آن ها را گروه زمان در نظر گرفت.

طبق آنچه تا به حال مطرح شد، خرده جمله گروه زمان با هسته (T) است که از نظر زمانی فاقد ارزش و در نتیجه وابسته به (T) در بند اصلی است. لاندائ^۴ (2004) این نوع (T) را ارجاعی^۵ نام گذاری می کند. در این بخش در تلاش هستیم تا مطابقت و اعطای حالت در خرده جمله را در گروه زمان و در چارچوب برنامه کمینه گرا بررسی کنیم.

در رابطه مطابقت در جمله (۱۷) که حاوی خرده جمله [ʒia:r (bæ) ensa:n-ek bædzærg] است، نوعی رابطه تعبیر پذیری مستقیم وجود دارد که در آن مشخصه تعبیرناپذیر محمول اسمی "ensa:n-ek bædzærg"، «انسانی شجاع»، توسط مشخصه تعبیرپذیر اسم در جایگاه فاعل خرده جمله تعبیر می شود. این رابطه بعد از ادغام "ziar" با "ens:an-ek bædzærg" برقرار می شود. در این مرحله مشخصه حالت فاعل و گروه اسمی موجود در خرده جمله تعبیر نشده اند و در صورت تعبیر نشدن اشتقاق فرومی ریزد. تعبیر پذیری این مشخصه مشروط به این است که کل آن گروه زمانی که بر خرده جمله تسلط دارد، با بند اصلی، (V) و (v*) ادغام شود. بعد از ادغام دو عنصر "ziar" و "ensa:n-ek bædzærg"، «انسانی شجاع»، درون خرده جمله، برونداد آن، گروه اسمی، قادر است با هسته (T) ادغام شود و گروه زمان تشکیل دهد. در مرحله بعد گروه زمان حاصل به ترتیب با (V) و (v*) ادغام می شود. در نتیجه این ادغام، (T) باید قادر باشد نوعی مطابقت همزمان با عناصر درون خرده جمله، فاعل و محمول خرده جمله، برقرار کند.

17. ʔæmən [ʒia:r (bæ) ensa:n -ek bædzærg] də- za:n -em
من زیار را فردی شجاع می دانم -

«من زیار را فردی شجاع می دانم».

۳. مطابقت چند گانه در برنامه کمینه گرا

در برنامه کمینه گرا، «مطابقت» یکی از عملیات های اصلی نحوی محسوب می شود که به عقیده کرمس^۱ (2003:6) میان دو عنصر رابطه برقرار می کند، مشروط به اینکه عناصر یکی از عملیات های مذکور حاوی مشخصه های نحوی همتا^۲ باشند. چامسکی

1. (T)

2. N. Alhorais

3. encoding

4. I. Landau

5. anaphoric

(1995) این دست مشخصه‌های نحوی را به دو دسته تعبیرپذیر^۳ و تعبیرناپذیر^۴ تقسیم می‌کند و میان آن‌ها تمایز قائل می‌شود. به عقیده ایشان، مشخصه‌هایی نظیر مشخصه‌های فای^۵ اسم یا ضمیر، مانند شخص، شمار و جنس در دسته مشخصه‌های تعبیرپذیر قرار دارند؛ زیرا در تعبیر معنایی آن اسم یا ضمیر تأثیرگذار هستند. از طرفی، مشخصه‌های تعبیرناپذیر فاقد ارزش معنایی هستند و باید در حین اشتقاق حذف شوند. حذف مشخصه‌های تعبیرناپذیر در صورت برقراری مطابقت بین عنصر حاوی مشخصه تعبیرناپذیر و عنصری با مشخصه تعبیرپذیر هم‌تا میسر می‌شود و رابطه‌ای دوسویه شکل می‌گیرد. برای مثال، در رابطه مطابقت میان فاعل و فعل، فاعل با مجموعه‌ای از مشخصه‌های تعبیرپذیر و مشخصه تعبیرناپذیر حالت وارد اشتقاق می‌شود. از طرفی، فعل نیز ضمن دارا بودن مشخصه‌های تعبیرناپذیر و مشخصه تعبیرپذیر حالت وارد اشتقاق می‌شود و زمینه را برای مطابقت دوسویه فراهم می‌کنند. چنانچه مطابقت با موفقیت صورت گیرد، مشخصه تعبیرناپذیر حذف می‌شود و اشتقاقی همگرا حاصل خواهد شد. به عقیده چامسکی (2000:122) عملیات مطابقت در هر اشتقاق در نتیجه تطابق دو عنصر «کاوشگر»^۶ و «هدف»^۷ به وجود می‌آید. شرط حضور هسته در عملیات مطابقت دارا بودن مشخصه تعبیرناپذیر است؛ زیرا حضور این مشخصه موجب فعال شدن هسته به منظور شروع عملیات مطابقت می‌شود. در حقیقت، هسته فعال مانند کاوشگر شروع به جستجوی هدف که همانا مشخصه‌های هم‌تا در محدوده سازه‌فرمانی خود است، می‌کند تا بتواند مشخصه‌های تعبیرناپذیر خود را تعبیر کند. اگر چنین هدفی در نزدیک‌ترین فاصله یافت شد، مشخصه‌های تعبیرناپذیر هسته با مشخصه‌های هم‌تای هدف مطابقت می‌کند و اشتقاق در محدوده سازه‌فرمانی به وقوع می‌پیوندد. چامسکی (2000:122) مطابقت را به صورت زیر معرفی می‌کند:

α و β با هم مطابقت دارند اگر α بر β سازه‌فرمانی داشته باشد، α و β ویژگی هم‌تا داشته باشند. هیچ γ ای با ویژگی هم‌تای آن‌ها وجود نداشته باشد که در آن α بر γ سازه‌فرمانی کند و γ بر β .

در رابطه (۱۸) (α) و (β) در نتیجه عملیات مطابقت، بازبینی و حذف می‌شوند. در این رابطه، (α) کاوشگر، (β) هدف هم‌تا و ($>$) رابطه سازه‌فرمانی است. چنانچه هدف فعال نباشد، مطابقت صورت نمی‌گیرد.

$$\alpha > \beta$$

18.

هیرایوا^۸ (2001)

رابطه (۱۹) واضح اشتقاقی است که در آن عملیات مطابقت به موجب «اصل مداخله ناقص»^۹ رخ نمی‌دهد. براساس این اصل چنانچه عنصری مداخله‌گر همچون (γ) ظاهر شود که حاوی مشخصه‌های (α) هم‌تا است، آن‌گاه (α) نمی‌تواند با (β) وارد عملیات مطابقت شود. بنابراین، مشخصه تعبیرنشده کاوشگر همچنان تعبیرنشده باقی می‌ماند و اشتقاق فرومی‌ریزد.

1. J. M. Kremers

2. matching

3. interpretable

4. uninterpretable

5. phi features

6. probe

7. goal

8. K. Hiraiwa

9. Defective Intervention Constraint (DIC)

$$19. \quad \alpha > \beta > \gamma$$

هیرایوا (2001)

عملیات مطابقه با حضور دو عنصر «کاوشگر» و «هدف» موجب برآورده شدن اصل اقتصاد می شود؛ زیرا در این عملیات حالت‌دهی و مطابقه بدون هیچ گونه حرکت اضافی امکان پذیر می شود. هیرایوا (۲۰۰۱) مطابقه مذکور را به «مطابقه چندگانه» بسط می دهد. در این مطابقه یک هسته قادر است به طور همزمان به جستجوی بیش از یک هدف در اشتقاق پردازد. مطابقه چندگانه شکل تصحیح شده «بازبینی چندگانه» (Hornstain et al., 2005:280) است. هیرایوا (2001) مطابقه چندگانه را به صورت زیر معرفی می کند:

در مطابقه چندگانه، کاوشگر تک عملیاتی همزمان است؛ مطابقه به همه هدف‌های همتا در یک نقطه از اشتقاق به طور همزمان اعمال می شود.

این مطابقه به صورت رابطه (۲۰) است که در آن (α) کاوشگر است، (β) و (γ) هر دو هدف‌های همتا برای (α) هستند.

$$20. \quad \alpha > \beta > \gamma$$

هیرایوا (2001)

بر اساس مطابقه چندگانه، در نقطه‌ای از اشتقاق که کاوشگر (α) ادغام می شود، مشخصه تعبیرناپذیر آن، در مقام «کاوشگر»، شروع به جستجو برای نزدیک‌ترین مشخصه همتا، در مقام «هدف»، درون حوزه سازه‌فرمانی خود می کند و در نهایت، با نزدیک‌ترین هدف خود، (β) ، جفت می شود. از آنجا که کاوشگر [چندگانه] است، جستجوی خود را برای نزدیک‌ترین هدف بعدی ادامه می دهد و در نهایت، با (γ) نیز جفت می شود. کاوش برای هدف‌های موجود در قلمرو حاکمیت آن قدر ادامه دارد تا کاوشگر همه اهداف همتا در قلمرو خود را پیدا کند. در این مرحله مطابقه به همه هدف‌ها به طور همزمان اعمال می شود. مطابقه مذکور در این مطالعه نقشی اساسی در تحلیل مقوله نحوی خرده جمله و شیوه اعطای حالت به گروه‌های اسمی درون آن ایفا می کند. این ادغام شرایط را برای برقراری مطابقه چندگانه بین (T) و عناصر درون خرده جمله، فاعل و محمول خرده جمله، مهیا می کند. در نتیجه، (T) «کاوشگر» و فاعل و محمول اسمی خرده جمله «هدف»‌های واجدالشرایط هستند که مشخصه حالت آن‌ها تعبیرناپذیر است و نیاز به تعبیر دارد.

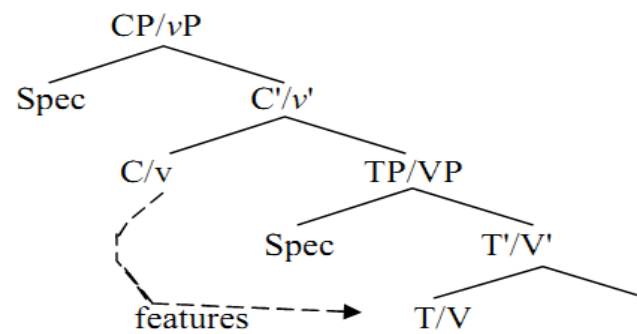
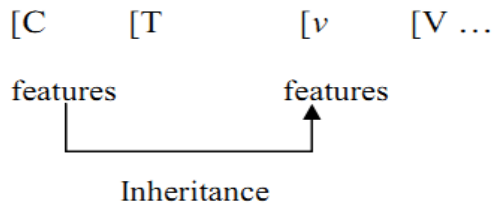
۳-۱. تحلیل داده‌ها بر اساس مطابقه چندگانه

در پژوهش حاضر، همان طور که ذکر شد، هسته زمان در خرده جمله، (T) ، فاقد مشخصه تعبیرپذیر «زمان» است؛ بنابراین، قادر به اعطای مشخصه حالت یا حتی داشتن مشخصه تعبیرناپذیر نخواهد بود. در واقع، از طرفی، (T) خرده جمله کاوشگر واجدالشرایط است و از طرف دیگر، نیز مشخصه حالت و مشخصه‌های تعبیرناپذیر ندارد. به منظور رفع این تناقض از «وراثت مشخصه»^۲ چامسکی (2005; 2006) کمک می گیریم. چامسکی معتقد است که هسته‌های فاز^۱ مشخصه‌های خود را به

¹.single

². Feature Inheritance

هسته‌های پایین‌تر منتقل می‌کنند. فاز محدودده‌ای نحوی است که چامسکی (1988) برای اولین بار مطرح کرد. یک جمله ساده مشتمل بر دو فاز (CP) و (vP) است. حرکت سازه‌ها به خارج از این مرحله فقط در صورتی امکان‌پذیر است که سازه مذکور قبلاً به حاشیه^۲ چپ آن فاز حرکت کرده باشد. (vP) مجهول، افعال غیرکنایی^۳ و گروه زمان فاز نیستند. به‌طور کلی، فازها شامل گروه فعلی (vP) (حاوی نقش‌های معنایی) و بند کامل (CP) (حاوی زمان) هستند. اشتقاق مرحله‌به‌مرحله^۴ پیش می‌رود. وراثت مشخصه در نمودار (۳) به‌خوبی نمایش داده شده است.

نمودار ۳. وراثت مشخصه (Al-Horis, 2013:338)

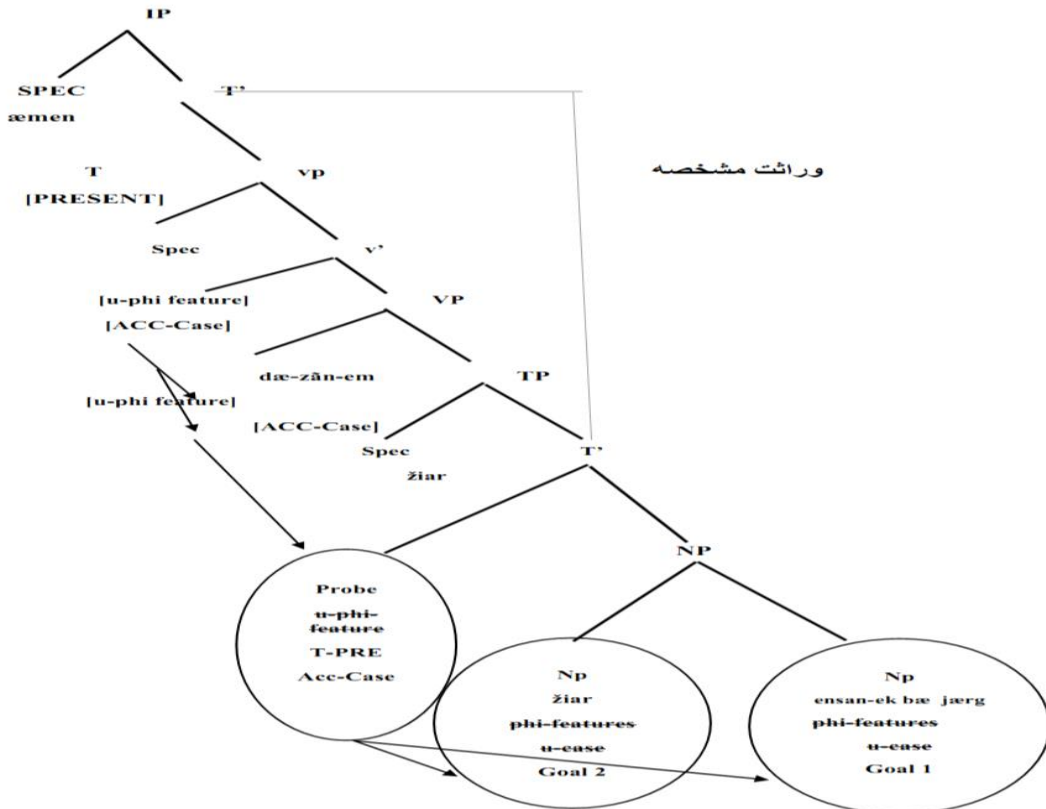
Chart 3. Feature Inheritance

طبق آنچه در این نظریه مطرح شده است، (T) خرده‌جمله حالت مفعولی و مشخصه‌های فای تعبیرناپذیر خود را از (v*) می‌گیرد؛ زیرا (T) خرده‌جمله در محدوده سازه‌فرمانی (v*) قرار دارد. حال در چنین شرایطی (T) خرده‌جمله به کاوشگری واجدالشرایط تبدیل می‌شود که به‌وسیله مشخصه حالت ارزش‌دار شده است و همچنین مشخصه‌های تعبیرناپذیری دارد که باید در حین اشتقاق تعبیر شوند.

در جمله (۱۷) کاوشگر (T) در خرده‌جمله در جستجوی دو هدف است. این هدف‌ها همان فاعل خرده‌جمله، "Ziar"، و محمول خرده‌جمله، "ensa:n-ek bədzærg"، «انسانی شجاع»، هستند. مشخصه کاوشگر شروع به جستجو برای نزدیک‌ترین هدف با مشخصه همتا در دامنه سازه‌فرمانی خود می‌کند. اولین هدف با مشخصه همتا گروه اسمی "Ziar" در جایگاه فاعل خرده‌جمله است. از آنجا که کاوشگر مشخصه [+چندگانه]^۵ دارد به جستجوی خود ادامه می‌دهد و نزدیک‌ترین هدف بعدی در همان دامنه، اسم آشکار "ensa:n"، «انسان»، در محمول "ensa:n-ek bədzærg"، را انتخاب می‌کند. در

1. phase
2. edge
3. unaccusative
4. phase by phase
5. multiple

نهایت، هر دو هدف مشخصه حالت مفعولی خود را از کاوشگر دریافت می کنند. اعطای حالت به فاعل و محمول خرده جمله به طور همزمان صورت می گیرد. در پایان وقتی مشخصه های تعیینناپذیر کاوشگر و مشخصه حالت هر دو هدف تعبیر شد، از اشتقاق حذف می شوند. بعد از اینکه مطابقت چندگانه باموفقیت صورت گرفت، فاعل خرده جمله، "žiar"، باید به جایگاه مشخص گر گروه زمان خرده جمله حرکت کند تا اصل فرافکنی گسترده^۱ برآورده شود.

نمودار ۴. نمودار درختی خرده جمله در تحلیل جدید بر مبنای مطابقت چندگانه
 Chart 1. The tree diagram of a small clause based on multiple agreement

ماهیت خرده جمله به عنوان گروه زمان، در گونه موکریانی، نسبت به دیگر فرضیه های بررسی شده در این پژوهش قوی تر به نظر می رسد و کاستی های استدلال های پیشین رفع می شود. در واقع، با پذیرش خرده جمله در مقام گروه زمان قادر خواهیم بود برای خرده جمله در این گونه ساختاری یکسان قائل شویم که همسو با هدف دیگر مطالعات مبنی بر ارائه ساختاری یکسان از خرده جمله ها (Yokogoshi, 2007)، است. همچنین، با این فرض نیازی به حضور گره های تهی نیست که این نیز در راستای رکن اصلی نظریه کمینه گرایی، اقتصاد، است. به علاوه، بازبینی حالت اسم های این بند نیز بدون هیچ مانع و به صورت همزمان صورت می گیرد.

¹ Extended Projection Principle (EPP)

۴. نتیجه‌گیری

پژوهشی که از نظر گذشت با هدف بررسی وضعیت مقوله‌ای و چگونگی اعطای حالت به گروه‌های اسمی درون خرده‌جمله در زبان کردی، گونه موکریانی و درچارچوب برنامه کمینه‌گرا انجام شد. در این راستا، فرضیه‌هایی مطرح و بررسی شدند. در ابتدا، این زنجیره فرافکنی بیشینه از محمول خود فرض شد. این فرض منجر به بروز نارسایی‌هایی شد که در آن اصولی چون اصل فرافکنی، حالت‌دهی و نظریهٔ ایکس تیره نقض شدند. پس از آن، این سازه گروه تصریف در نظر گرفته شد که به‌منظور برآورده شدن الزامات آن، قائل به وجود گروه‌هایی تهی شدیم. فرض این سازه به‌عنوان گروه تصریف، نارسایی‌های فرضیهٔ پیشین را رفع کرد؛ اما در نظر گرفتن گروه‌های تهی با ماهیت اصلی برنامه کمینه‌گرا مبنی بر اقتصاد سازه‌های زبانی مغایرت داشت. همچنین، علت تهی بودن این گروه‌ها نیز روشن نبود. در پایان، با حفظ این سازه به‌عنوان گروهی نقشی، سازه مذکور گروه زمان فرض شد که در آن ضمن رفع نارسایی‌های پیشین، نهایت اقتصاد به کار گرفته شد. در این تحلیل حالت‌دهی به عناصر درون این سازه با استناد به «مطابقت چندگانه» هیرایوا (2001) و «وراثت مشخصه» چامسکی (2006; 2005) در چارچوب برنامه کمینه‌گرا صورت پذیرفت. بنابراین، مقوله خرده‌جمله در زبان کردی، گونه موکریانی گروه زمان است و حالت گروه‌های نحوی درون آن به کمک «وراثت مشخصه» اعطا می‌شود.

کتابنامه

تفکری رضایی، شجاع و رؤیا تابعی (۱۳۹۷). وضعیت سازه‌بودگی زنجیره‌های شبه‌خرده‌جمله در گونه موکریانی. *مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران* ۶ (۲۰): ۴۳-۲۳.

دبیرمقدم، محمد (۱۳۹۲). *زبان‌شناسی نظری، پیدایش و تکوین دستور زایشی (ویراست دوم)*. تهران: سمت.

گلغام، ارسلان (۱۳۸۹). *اصول دستور زبان*. تهران: سمت.

- Abdulla, J. J. (1967). *Kurdish Basic Course: Dialect of Sulaimania, Iraq*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
- Al-Horis, N. (2013). A minimalist approach to the internal structure of SC. *The Linguistics Journal* 7(1), 320- 347.
- Amin, W. O. (1979). Aspects of the Verbal Construction in Kurdish. Unpublished M.A. thesis. London: University of London.
- Arts, B. (1992). *Small Clauses in English: the Nonverbal Types*, Topics in English Linguistics 8, Berlin and New York: Mpoton du Gruyter.
- Arts, B. (2001). *English Syntax and Argumentation*, 2nd ed. Hampshire: Palgrave.
- Cardinaletti, A. & M. T. Guastis. (1995). *Syntax and Semantics: Small Clauses*, Vol. 28. London: London Academic Press.
- Chomsky, N. (1981). *Lectures on Government and Binding*. Dordrecht: Foris
- Chomsky, N. (1993). A Minimalist Program for Linguistic Theory, *MIT Occasional Paper in Linguistics* 1, 1-52.
- Chomsky, N. (1995). *Categories and Transformations, the Minimalist Program* Cambridge, M. A: MIT Press.

- Chomsky, N. (2000). Minimalist Inquiries, In *Step by Step: Essays on Minimalism in Honor of Lasnik Howard*, edited by R. Martin, D. Michaelles, and J. Uriagereka. 83- 155. Cambridge, MA: MIT Press.
- Chomsky, N. (2005). *On Phases*. Cambridge, Mass: MIT press.
- Chomsky, N. (2006). *Approaching UG from Below*. Cambridge, Mass: MIT.
- Chung, S. and J. McCloskey (1987). Government, barriers, and small clauses in modern irish. *Linguistic Inquiry* 18, 173-237.
- Darzi, A. (2006). Small clauses in persian. *Journal of Humanities* 13 (1), 13-30.
- Fattah, M. M. (1997). *A Generative Grammar of Kurdish*. Unpublished Ph.D. Dissertation. Amsterdam: University of Amsterdam.
- Gharib, H. (2011). *Transivity Alternation in Sorani Kurdish*. MA Thesis. Kansas: University of Kansas.
- Haegeman, L. (1994). *Introduction to Government and Binding Theory*, 2nd ed. Cambridge Mass: Blackwell.
- Haegeman, L. & J. Guéron. (1999). *English Grammar, a Generative Perspective*. Oxford: Blackwell.
- Hiraiwa, K. (2001). Multiple agree and the defective intervention constraint in japanese. *MIT Working Paper in Linguistics* 40, 67- 80.
- Hornstain, N., & D. Lightfoot (1987). Predication and PRO. *Language* 63, 23-52.
- Hornstain, N., J. Nunes, & K. K. Grohmann (2005). *Understanding Minimalism*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- Kitagawa, Y. (1985). Small but clausal. *Papers from Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society* 21, 210- 220.
- Kremers, J. M. (2003). The Noun Phrase in Arabic: a Minimalist Approach. Ph.D. thesis. Nijmegen: University of Nijmegen.
- Kreps, C. (1994). Another look at small clause. *UCL Working Papers in Linguistics* 6, 149-177.
- Landau, I. (2004). The scale of finiteness and calculus of control. *Natural Language and Linguistic Theory* 22, 811- 877.
- McCarus, E. N. (1959). *A Kurdish Grammar*. Washington: Washington Plandograph Company.
- Napoli, D., J. (1989). *Predication Theory: A Case Study for Indexing Theory*. Cambridge: New York Cambridge University Press.
- Nashaat Assi, R. (2011). The copula verb be in modern english with reference to sourani-dialect in modern kurdish. *Humanity Studies* 6 (2), 1- 14.
- Radford, A. (1988). *Transformational Grammar: A first Course*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Safir, K. (1983). On small clauses as constituents, *Linguistic Review* 2 (3), 285-312.
- Stowell, T. (1981). *Origins of Phrase Structure*. Ph.D. thesis. Cambridge, MA: MIT Press.
- Stowell, T. (1982). The tense of infinitive. *Linguistic Inquiry* 13, 561- 570.
- Stowell, T. (1983). Subject across categories. *Linguistic Review* 2 (3), 285-312.

- Thackston, W. M. (2006) *Sorani Kurdish: A Reference Grammar with Selected Readings*.
Harvard: Harvard University press.
- Williams, E. (1975). Small Clauses in English. In *Syntax and Semantics* (Vol. 4), edited by
J. Kimball. 249-273. New York: Academic Press.
- Yokogoshi, A. (2007). The Structure of Small Clauses in English. M.A. thesis. Nagoya:
University of Nagoya.